

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

5929/2
Poczta polowa Nr. 5326 .listopada 1920
K

ODDZIAŁ II.

Ew/6. Nr. 53805/II.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e.

Przesyła się do wiadomości raport Attache
wojskowego w Rewlu z dnia 9.listopada b.r.Nr.997
w sprawach politycznych.

1 załącznik.

Za zgodność:

W. Z. Sikorski
pprk

Szef Oddziału II.

P R Z E Z D Z I E C K I m.p.

Major Szt.Gen..

O t r z y m u j a :

M.S.Wojsk.Oddz.II.

Adjutantura Generalna

M.S.Zagranicznych.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: Dz. 5929/2 dnia 1/XI 1920 r.
załącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

DELEGAT

N. Dow. W. P. w Estonji

№ 997

Rewel, 9 listopada 1920.-

R A P O R T.

E S T O N J A .

TAJNE!

lit.
Sprawy polityczne.-
=====

Gabinet Tõnissona upadł w końcu września; powód dymisji gabinetu
Tõnissona była następująca. Sprawa nagradzania wojennych

Jeszcze na wiosnę postanowiono nagrodzić ziemią wojskowych, którzy się specjalnie wyróżnili w czasie walki o niepodległość Estonji i w bojach z bolszewikami. Jednym z wielu przedstawiających do tej nagrody był też i geolaidoner, który jednak wymówił się od przyjęcia ofiarowywanego mu majątku. Sprawa nagradzania ziemią wybitnie zasłużonych wojskowych była rozpatrywana przez gabinet Tõnissona w końcu września i bez wiadomości Konstytuanty zadecydowana. Partje lewicowe do których wiadomości doszła owa uchwała, zapominały energicznie na posiedzeniu Konstytuanty, notując ten krok tem, że dziwnym zbiegiem okoliczności zostali przedstawieni do tej nagrody jedynie najwyżsi wojskowi, posiadający środki materiałne i uchodzący za "burżujów", podczas gdy o prawdziwych obrońcach swej ojczyzny - żołnierzach, zapomniawsze.

Skutkiem tej opozycji gabinet Tõnissona podał się do dymisji, a partja lewicowa robotnicza przystąpiła do tworzenia gabinetu składającego się wyłącznie z ludzi należących do tej partji.

Nowy gabinet został faktycznie uformowany dn 27/X, z chwilą powrotu z Londynu prof. A. Piip'a, pełniącego tam obowiązki posła Estonji. Skład nowego gabinetu jest następujący:

A. Piip	- Prezes Ministrów i M.S. Wojsk.	(V)
Strandmann	- M.S. Zagr. i M. Sprawiedliwości.	
L. Olesk	- M.S. Wewn. i Roboty publiczne	
Kukk	- Handel, Przemysł i Komunikacja.	
Peel	- Relacja	
Baars	- Finanse	
Aaussen	- Oświata	
Johanson	- Apropowizacja.	

Naturalnie, że uformowanie gabinetu z jednej tylko partji, powoduje systematyczne zwalczanie go przez wszystkie inne stronnictwa

Można zauważyć niezadowolenie wśród korpusu oficerskiego z powodu nowego stanu rzeczy. Wojskowi, bowiem, w ostatnich czasach zgrupowali się tworząc tajny związek polityczny, mający dotąd jedynie tylko moralny wpływ na politykę Estonji. Zauważono, że na swych zebraniach, klub ten żywo zainteresował się sprawą Polska i formacjami rosyjskimi w Polsce zajmując przychylnie stanowisko.

Zauważyć się daje, że nowy gabinet, jako bardziej lewicowy, zajął stanowisko mniej przychylnie dla sprawy polskiej, a więcej działa na rękę delegacji Gukowskiego. Stosunek do Delegacji N.Dow.W.P. w Estonji uległ zmianom, M.S.Wewn., które poprzednio bez zastrzeżeń popierało dążenia Delegacji N.Dow.W.P., obecnie niechętnie popiera naszą akcję. Wpływy bolszewickie uwidaczniają się wybitnie w niespodziewanym zakończeniu sprawy Hutmachera, którego adwokatem był obecny Minister Spr. Wewn. L. Olesk.

Względem Rosjan z b. Armji pło - zach. stosunek się zasadniczo zmienił, M.S.Wewn. niema zamiaru wysyłać do Rosji Sowieckiej Rosjan z dawniejszych białych organizacji.

Poseł do Polski.
=====

W ciągu października prasa estońska wszelkich stronnictw wywierała nacisk na rząd, aby zamianował posła do Polski. Ostro krytykowanym jest mianowanie posłem w Ameryce pomocnika Ministra Spraw Zagran. Wirgo, a to dlatego że interes Estonji tego nie wymagają, karząc ją na znaczne koszty nie dając realnej korzyści.

h/
Proces I.A. Hutmachera.
=====

W początku października zaarrestowano niejakiego I.A. Hutmachera, Żyda, byłego oficera Wojsk Francuskich, podobno posiadającego paszport Polski wydany w Stockholmie. Osebnik ten pośredniczył i zajmował się spekulacją i kontrabandą do Rosji Sowieckiej. Posredniczył w tranzakcji na papier dla Rosji, oraz w pewnej aferze na złoto. W sprawie tej są zamieszani: Konsul Francuski, Naczelnik Kancelarii Konsulatu Francuskiego - Oleff, Konsul Holenderski - Van Der Bosch, Naczelnik Policji Politycznej i wiele innych wybitnych osobistości z urzędów administracyjnych estońskich. Sprawa ta miała być rozpatrywana przez spec-

82

Piip'a ułoży się jak najlepiej i będzie tak uprzedzającą przy-
jazną, jakimi były w swoim czasie z poprzednim gabinetem.
Gwarancją jest osobisty mój stosunek z Piip'em, którego znam
z dawnych czasów.

Stosunki są jednak przejściowe, Estonia jest obecnie pod
znakiem walki wyborczej do pierwszego parlamentu.

Należy zaznaczyć, że obecne stosunki Estonii do spraw
wschodnich jest ciągle tylko negatywny, względnie bezradny,
bez ujęcia całokształtu stosunków i jakiej bądź linii wytycznej.

Obecny gabinet nie posiada wybitnych jednostek.

Sprawa Hutmachera stwierdza też, że Estonia nie wchodzi na
drogę sanacji stosunków administracyjnych - demoralizacja,
przekupstwo, spekulacja uwiły sobie drogę trwałę gniazdo.-

Waguer

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

76

76 83